

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 24. november 2017 af Østre Landsrets 22. afdeling
(landsdommerne Lene Jensen, Jette Christiansen (kst.) og Ane Røddik Christensen (kst.)).

22. afd. nr. B-1765-16:

Alm. Brand Forsikring A/S

(advokat Michael Rosenkilde-Hansen)

mod

Topdanmark Forsikring A/S

(advokat Nicolai Mailund Clan)

Retten i Glostrups dom af 11. juli 2016 (BS 10C-2088/2015) er anket af Alm. Brand Forsikring A/S med påstand om, at Topdanmark Forsikring A/S forpligtes til i det indbyrdes forhold mellem parterne at anerkende det fulde erstatningsansvar for de ved uheldet den 15. november 2013 på personerne i køretøjet med reg. nr. ZT ... skete skader.

Indstævnte, Topdanmark Forsikring A/S, har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Den 15. november 2013 skete der på den fynske motorvej et færdselsuheld, som involverede tre biler. Den forreste bil blev ført af A med B som passager, den midterste bil blev ført af C og var forsikret hos Alm. Brand Forsikring A/S, og den bageste bil blev ført af D og var ansvarsforsikret hos Topdanmark Forsikring A/S.

Ved færdselsuheldet pådrog A og B sig personskade.

Parterne er enige om, at sagen drejer sig om, hvorvidt Cs bil påkørte As bil én gang, i hvilket tilfælde Topdanmark Forsikring A/S i det indbyrdes forhold mellem parterne skal bære det

fulde erstatningsansvar, eller to gange, i hvilket tilfælde parterne bærer erstatningsansvaret lige.

D modtog efter uheldet et bødeforelæg af 25. november 2013 på 1.000 kr. for i forbindelse med uheldet at have overtrådt færdselslovens § 118, jf. § 3, stk. 1. Efter det oplyste har D vedtaget bødeforelægget.

Til brug for sagens behandling i byretten indhentede Alm. Brand Forsikring A/S rapport af 12. april 2015 fra DanCrash. Af rapporten fremgår blandt andet følgende:

”Opdrag

Jeg skal hermed anmode om en crash test. Samtidig anmoder vi om din vurdering af, om det er mest sandsynligt at part 3 er blevet påkørt en eller to gange.

Hændelse

Der var tale om et kø-sammenstød, hvor tre biler var impliceret. Der er to skadelidte i den forreste bil (part 3). De sad på førersædet og passagersædet.

Forreste (part 3): ZT...

Midterste (part 2): BW... (vores kunde)

Bagerste (part 1): AD...

Bilerne

Registreringsnummer:

ZT...

Betegnelse:

CITROËN C1 1,01 ...

...

Registreringsnummer:

BW...

Betegnelse:

SKODA FABIA COMBI 1,2 TDI ...

...

Registreringsnummer:

AD...

Betegnelse

Volkswagen Golf 1,8 Benzin.

...

Hændelsen

Idet bagerste skade på Skoda'en er relativt større end skaden fortil, er der enten stor afstand mellem Skoda'en og Citroën'en, eller – mere sandsynligt – Skoda'en har stået stille ved påkørslen.

...

Der kan aflæses en hastighedsændring på 6,1 km/t med en samtidig EES på 5,8 km/t. Påkørselshastigheden er 11-12 km/t og Skoda'en får en EES på 4,8 km/t (frontskade)

...

Konklusion

Bedømt ud fra mærker på Citroën C1 samt fortil på Skoda Fabia har der været én kollision mellem disse biler.

Rekonstruktionen viser enslydende.

Påvirkningen af personer er teknisk set almindeligt forekommende i hverdagen for et normalt aktivt menneske.

Antagelser og beregninger ved

[Underskrift]

Per Bo Hansen

Bilinspektør"

Til brug for landsretssagen er der indhentet en udateret syn- og skønserklæring fra skønsmand Per Bo Hansen, DanCrash. Af skønserklæringen fremgår blandt andet følgende:

"8. Faktuelle oplysninger

Den 15. november 2013 skete der på den fynske motorvej et færdselsuheld, der involverede 3 biler.

Der var tale om et kø-sammenstød, hvor bilernes placering ubestridt var:

1. Forreste bil:	ZT ... (Citroën C1)
2. Midterste bil:	BW ... (Skoda Fabia)
3. Bagerste bil:	AD ... (VW Golf)

Der er mellem sagens parter enighed om, at den bagerste bil ramte den midterste bil som blev skubbet op bagi i den forreste bil.

Der er mellem sagens parter derimod uenighed om, hvorvidt den midterste bil forud herfor påkørte den forreste bil, således at den forreste bil ved færdselsuheldet blev ramt i alt to gange af den midterste bil.

Der er af Alm. Brand tidligere, uden Topdanmarks medvirken, indhentet en erklæring af 12. april 2015 hos skønsmanden.

...

10. Spørgsmål fra rekvirenten

...

Spørgsmål 1:

Skønsmanden bedes oplyse, om den forreste bil, efter skønsmandens opfattelse, blev ramt én eller to gange af den midterste bil?

Skønsmanden bedes begrunde sit svar.

Svar på spørgsmål 1:

Idet jeg henviser til foto's i afsnit 19; "Eventuelle bilag" samt simulering i PC-Crash version 11.1 skal besvares;

Der ses ikke på nogen bil (Skoda Fabia front eller Citroën C1 bag) nogen dobbelte, parallelle eller på anden tilsvarende vis dublerede spor i form af ridser, deformationer eller penetreringer.

Der er således ingen visuelle tegn i sagens materiale, der tilsiger flere kollisioner.

Dertil vil bilerne "reflektere" hinanden ved kollisioner, hvilket i aktuelle kollision er beregnet til en separationshastighed på 3,5 km/t.

...

Spørgsmål 2:

Skønsmanden bedes oplyse, om det har betydning for besvarelsen af spørgsmål 1, hvilke skader der er skete på den midterste bils bagparti og/eller den bagerste bils frontparti?

Svar på spørgsmål 2:

Det har den sekundære indflydelse, at såfremt disse skader havde vist tegn på flere kollisioner, kunne dette have været en indikation på et tilsvarende antal kollisioner mellem bil 1 og 2. Dette synes dog ikke at være tilfældet.

Det har ingen direkte indflydelse, da bagerste bil alene forsyner uheldet med energi (hastighed x masse), men da afstanden mellem bilerne ikke er dokumenterede, kan kollisionerne ikke direkte relateres.

11. Spørgsmål fra modpart 1

Spørgsmål IA:

Under henvisning til besvarelsen af spørgsmål 1 anmodes skønsmanden om at redegøre for, om de konstaterede skader på part 3 – ZT... – og part 2 – BW... – er uforenelige med to påkørsler af part 3, og i benægtende fald hvordan to påkørsler af part 3 da kan forklares ud fra de konstaterede skader og sagens oplysninger i øvrigt.

Skønsmanden anmodes om at begrunde sit svar.

Svar på spørgsmål IA:

Skaderne kan ikke kaldes uforenelige med to påkørsler, da den ene (de andre) kan være sket med så ringe en energiudveksling, at det ikke har efterladt mærker. Det fordrer at den mellemste bil Skoda Fabia skulle ophøre med – eller slet ikke at have foretaget – bremsning.

Spørgsmål IB:

Hvilken betydning for sikkerheden af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 1 har det, at part 3 – ZT... (A og B) initialt jf. bilag 1 (politirapporten) og under forklaringerne for byretten jf. retsbog af 12/8-16 side 2-3 fastholdte, at være blevet påkørt to gange, og at der ikke foreligger taksatorrapport eller fotos udvisende skaderne på part 1 – AD... .

Skønsmanden anmodes om at begrunde sit svar.

Svar på spørgsmål 1B:

Det har ingen betydning for de teknisk objektive fund på hvilken måde vidner eller parter har oplevet en given situation. Skaderne på part 1 er som nævnt under svar på spørgsmål 2, uden betydning for besvarelserne i øvrigt.

Spørgsmål IC:

Skønsmanden anmodes herefter om at oplyse graden af sikkerheden for besvarelsen for spørgsmål 1.

Skønsmanden anmodes om at begrunde sit svar.”

Svar på spørgsmål IC:

Sikkerheden for at der ikke ses fysiske ændringer af de implicerede forreste køretøjer, der udviser de for flere påkørsler karakteristika, er en bedømmelse på et objektivt grundlag, og hvor jeg ikke har fundet indikationer, der giver anledning til at betvivle vurderingen.

Dersom hændelser, der giver anledning til oplevelsen af sekundære kollisioner har fundet sted, er det således af energimæssigt set ringe omfang, subsidiært en følge af bilens bremsning eller andet, der ikke skyldes fysisk gentagen kontakt med Skoda'en.
...”

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaringer af C, A og B.

Der er endvidere for landsretten afgivet forklaring af vidnerne E, F, G og Per Bo Hansen.

C har supplerende forklaret blandt andet, at hun ikke har sagt, at hun nu stod med skade nummer to. Det, som hun sagde til sin veninde i telefonen, henviste til, at veninden lige havde fået en skade på sin bil. Veninden hedder ... og bor i Silkeborg. Hun ringede til sin veninde, fordi hun stod alene på ulykkesstedet med sine børn.

Hun ringede i januar 2014 til føreren af bilen foran, fordi hun var oprevet over, at denne løj, og at hun derfor havde fået en urimelig regning i form af forsikringsselskabets opkrævning af selvrisiko. Hun var vred under samtalen, men hun har ikke fremsat trusler. På uheldsstedet gav føreren hende ret i, at de begge holdt stille. Om aftenen ringede politimanden og bekræftede, at føreren af bilen foran havde forklaret, at de begge holdt stille. Efterfølgende har føreren ændret sin forklaring. Nu er det imidlertid forsikringsselskabets vurdering, at der ikke er grundlag for at opkræve selvrisiko, da uheldet ikke kan være sket som nu forklaret af føreren af bilen foran.

A har supplerende forklaret blandt andet, at der var tale om to påkørsler. Der kan godt være gået ca. 10 sekunder mellem de to påkørsler, sådan som C har forklaret til politirapporten af 17. november 2013.

Hun sagde i forbindelse med afhøringen den 16. november 2013 til politiet, at der var ”noget fusk”, fordi C sagde: ”Er vi enige om, at vi holdt stille?”. Hertil svarede hun, at de ikke var enige herom. Det er ikke rigtigt, at hun gav C ret.

Hun overhørte ikke samtalen mellem C og B. B ringede til hende efterfølgende og fortalte, at C havde bedt B om at ændre forklaring, således at B skulle sige, at C holdt stille, men det ville B ikke. C havde truet B. Ulrik Knudsen var den politimand, som de havde kontakt med efter uheldet. Det er B, der har lavet det håndskrevne notat.

Hun og B har begge anmeldt personskader til forsikringen. Sagerne verserer fortsat og håndteres af en advokat.

B har supplerende forklaret blandt andet, at hun er sikker på, at der var to påkørsler, fordi hun nåede at forberede sig på næste stød ved at stemme i mod instrumentbrættet med arme og ben. Hun nåede at forberede sig på begge påkørsler. Påkørslerne skete lidt efter hinanden, men der var nok mindre end 10 sekunder imellem. Hun har ikke ringet til politimanden, Dennis Josiasen.

Det er hende, der har skrevet det håndskrevne notat. C ringede og var i begyndelsen sød og venlig, indtil C bad hende om at ringe til politiet og ændre sin forklaring, så hun i stedet sagde, at C holdt stille. C sagde, at det jo var sådan, det var sket. Hun nægtede, da det netop ikke var sådan, det var sket, hvorefter C blev meget vred og tvivlede på, at hun var kommet til skade. Hun var rystet efter samtalen. Samtalen fandt sted, mens hun var hos sine forældre sammen med sin kæreste. Da C blev vred, satte hun mobiltelefonen på medhør. Hun ringede efter samtalen til Ulrik Knudsen, som spurgte, om hun følte sig truet, hvortil hun svarede, at hun ikke følte sig truet, men at det var ubehageligt. Der blev ikke rejst en sag mod C.

De to påkørsler var lige voldsomme. Hun fik en personskade efter uheldet, og sagen verserer stadig. Sagen føres af en advokat, så hun ved ikke, mod hvem kravet er rejst.

E har forklaret blandt andet, at han er kæreste med B. De har været sammen i næsten 6 år. Han hentede B og A på sygehuset i Odense efter uheldet. De fortalte, at de var blevet påkørt af flere biler bagfra, og at føreren af bilen bagved havde ringet til én og sagt, at hun nu havde haft uheld nummer to. A og B fortalte, at der havde været to påkørsler.

Han var sammen med B, da hun blev ringet op af C, som bad hende ændre forklaring. C blev meget grov, da B nægtede at lyve. Hans svigerforældre var ligeledes til stede. B satte telefonen på medhør. Han kan ikke huske, hvor langt inde i samtale det skete. Han hørte, at C ønskede B alt skidt, og at B måtte lide resten af sine dage. Han kan ikke huske, hvem der lagde på. De var alle meget rystede. B ringede herefter til politimanden, Ulrik Knudsen, men han kan ikke huske, om hun fik fat i ham. Han kan ikke huske, hvem der har lavet det håndskrevne notat.

F har forklaret blandt andet, at hun er mor til B og A. Hun hørte første gang om uheldet, da A grædende ringede og fortalte, at de var på skadestuen i Odense. Et par timer senere fortalte A, at de ved uheldet havde holdt stille på motorvejen og var blevet påkørt bagfra to gange.

Det håndskrevne notat om Cs opkald mv. er udarbejdet af B på hendes blok. Den pågældende dag sad de sammen og drak kaffe, da Bs telefon ringede. Hun hørte B sige: "Vil du have, at jeg skal lave min forklaring om? Men det er jo ikke sandheden." Efter lidt tid satte B medhør på, og hun hørte en dame sige, at hun ikke troede, at B var kommet til skade, og at hun

håbende, at B ikke blev rask eller lignende. Det kan godt passe, at det var den 14. januar 2014 kl. 15.22. Hun husker ikke, hvem der lagde på. De snakkede lidt efterfølgende og blev enige om, at B skulle ringe til Ulrik Knudsen.

G har forklaret blandt andet, at han er far til A og B. Han hørte første gang om uheldet, da han blev ringet op umiddelbart derefter. A fortalte ham, at de var blevet påkørt to gange. Han husker, at B blev ringet op af C den 14. januar 2014. B satte efter kort tid medhør på, idet C var meget grov og beskyldte B for at forsøge at ”malke systemet”. Han mener, at det var B, der lagde på, men han er ikke sikker. De talte om samtalen bagefter. B sagde, at hun ville ringe til politiet. Han ved ikke, hvem Ulrik Knudsen er.

Per Bo Hansen har forklaret blandt andet, at skønserklæringen er udarbejdet få dage, inden den blev sendt til parterne. Han er uddannet bilinspektør med speciale i færdselsuhelds-udredning og har arbejdet i Statens Bilinspektion, indtil han for 11 år siden begyndte i DanCrash. DanCrash laver dybdeanalyser af færdselsuheld for Havarikommissionen, syn og skøn samt kurser/undervisning. Han kender nærværende sags parter advokater fra andre sager.

Undersøgelsen i denne sag bestod i analyser af det materiale, der var til rådighed, men ikke bilerne, da de var repareret. Han har ud fra billedmaterialet opstillet forskellige scenarier for at vurdere det mest sandsynlige. Han har et simulationsprogram, hvor man kan indtaste alle relevante faktorer. Konklusionen på undersøgelsen er, at der er sket én beviselig påkørsel.

Hugskaden på kofangeren ville have været der to gange med en lidt anden vinkel, hvis der var sket flere påkørsler. Det er næsten umuligt at lave to skader lige oven i hinanden.

Det i besvarelsen af spørgsmål 1 anførte om, at bilerne vil ”reflektere” hinanden, betyder, at biler ved sammenstød vil frastøde hinanden efter kollisionen, medmindre der er meget stor forskel på hårdheden i materialerne.

Der kan forekomme påkørsler, der ikke efterlader spor. Hvis bilerne er helt identiske, kan de med 6 km/t påkøre hinanden uden at efterlade andet end småridser, mens to forskellige biler

vil få deformationer ved påkørsel ved ganske lav hastighed. Der er helt sikkert kun sket en kollision, der har efterladt synlige mærker.

Den påkørsel, der beviseligt er sket, var med en hastighed på ca. 11 km/t, hvilket han vil betegne som en lav hastighed. Det gør ingen forskel, om hastigheden forinden har været højere. De skader, som ifølge taksatorrapporten vedrørende den forreste bils bagparti beløb sig til 8.277,44 kr., vil han ikke betegne som omfattende.

Hvis der har været to påkørsler, har den ene været så langsom, at der ikke kom synlige mærker. Skadens omfang afhænger også af berøringsfladen mellem bilerne. I denne sag er der meget stor berøring, hvorfor hastigheden må have været meget lille. Det har ikke betydning, hvilke skader der var på den bagerste bil.

Han kan ikke sige, om skaderne på den forreste bil er påført ved en eventuel første eller anden kollision. Det er i givet fald den påkørsel, der er sket med den største energi. Han kan ikke udelukke, at der er sket to påkørsler, da han ikke kender afstanden mellem den anden og den tredje bil. Det er mest sandsynligt, at der kun er sket én påkørsel. Det er udelukket, at der er sket to voldsomme påkørsler. Hvis han havde haft taksatorrapport og fotos af den bagerste bil, kunne han have udelukket, at der havde været to sammenstød. Nu kan han kun sige, hvad der er sandsynligt.

Procedure

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten og procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat

Det er ubestridt, at parterne er solidarisk ansvarlige for de skader, som A og B måtte have pådraget sig ved uheldet den 15. november 2013. Det er endvidere ubestridt, at det indbyrdes ansvar skal fordeles efter erstatningsansvarslovens § 25, stk. 1, og at det afgørende i den henseende er, hvorvidt C har påkørt As bil én eller to gange.

Landsretten bemærker, at udgangspunktet er, at der skal ske lighedeling af erstatningsansvaret mellem de to forsikringsselskaber. Alm. Brand Forsikring A/S har derfor bevisbyrden for, at dette udgangspunkt skal fraviges.

Dommerne Lene Jensen og Jette Christiansen udtaler:

A og B har forklaret, at de blev påkørt to gange. Det fremgår af skønserklæringen fra DanCrash, at de fysiske skader, der har dannet grundlag for det foretagne syn og skøn, ikke er uforenelige med to påkørsler, og at det trods fraværet af fysiske tegn på de implicerede biler ikke kan udelukkes, at der er sket to påkørsler, idet den ene påkørsel i givet fald kan være sket med så ringe energiudveksling, at det ikke har efterladt mærker. Skønsmanden Per Bo Hansen har forklaret, at han kunne have udelukket, at der havde været to påkørsler, hvis han havde haft fotos og taksatorrapport fra den bagerste bil, men at det på det foreliggende grundlag er mest sandsynligt, at der kun er sket én påkørsel.

På denne baggrund finder vi, at Alm. Brand Forsikring A/S ikke har løftet bevisbyrden for, at der alene er sket én påkørsel af As bil, hvorfor vi stemmer for at stadfæste byrettens dom.

Dommer Ane Røddik Christensen udtaler:

Det tiltrædes som anført af byretten, at det ikke på baggrund af politiets beskrivelser af forløbet eller vidneforklaringerne afgivet af C, A og B er muligt med fornøden sikkerhed at fastslå, om der er sket én eller to påkørsler. Jeg lægger i den forbindelse vægt på, at de afgivne forklaringer er indbyrdes divergerende, og at der ikke er grundlag for at tillægge den ene forklaring større bevismæssig vægt end den anden.

Jeg finder, at Alm. Brand Forsikring A/S ved den indhentede skønserklæring fra DanCrash samt den af skønsmanden, Per Bo Hansen, afgivne forklaring har løftet bevisbyrden for, at der ikke er sket to påkørsler af As bil. Således fremgår det af skønserklæringen, at hverken As eller Cs bil udviste objektive tegn, som er karakteristiske for flere påkørsler, ligesom Per Bo Hansen har forklaret, at biler efter en kollision vil frastøde hinanden, at det næsten er umuligt at lave to ens skader oven i hinanden, og at det er mest sandsynligt, at der kun er sket én påkørsel.

Herefter stemmer jeg for, at Topdanmark Forsikring A/S i det indbyrdes forhold mellem parterne skal anerkende at bære det fulde ansvar.

Der afsiges dom efter flertallet, således at byrettens dom stadfæstes.

Alm. Brand Forsikring A/S skal betale sagsomkostninger for landsretten til Topdanmark Forsikring A/S med i alt 85.058,26 kr. Beløbet omfatter 70.000 kr. til udgifter til advokatbistand inkl. moms, 12.037,50 kr. til udgifter til syn og skøn og 3.020,76 kr. til godtgørelse til vidnet E. Ved fastsættelsen af beløbet til dækning af udgifterne til advokatbistand er der ud over sagens værdi taget hensyn til sagens varighed, og at der har været foretaget syn og skøn.

Alm. Brand Forsikring A/S skal endeligt afholde udgiften til afhjæmning af skønsmanden i landsretten på 9.538,46 kr. inkl. moms.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal Alm. Brand Forsikring A/S betale 85.058,26 kr. til Topdanmark A/S.

Det idømte skal betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.